

- [9] Tsinko S. V. (2017). Pidhotovka vchyteliv novoho formatu z pozytsii uprovadzhennia STEM-osvity v Ukraini [Training of teachers of a new format from the perspective of introducing STEM-education in Ukraine]. Proceedings from I rehionalna nauk.-prakt. veb-konf. «STEM-osvita ta shliakhy yii vprovadzhennia v navchalno-vykhovnyi protses» – the I Regional Scientific and Practical Web Conference “STEM-education and ways of its implementation in the educational process” (pp. 74–78). Ternopil: TOKIPPO. Retrieved from <http://elar.ippo.edu.te.ua:8080/bitstream/123456789/4578/1/Cinyko.pdf> [in Ukrainian].
- [10] Podliesnyi S. V. & Tarasov O. F. (2019) Aktualnist vykorystannia STEM-STEAM-STREAM-tekhnologii v sferi inzhenerno-tekhnichnoi osvity dlia staloho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Actuality of Use Stem-Steam-Stream Technologies in Engineering and Technical Education for Sustainable Development of Ukraine's Economy]. Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu – Visnyk of Vinnytsia Politechnical Institute, 2, 123–131. DOI: <https://doi.org/10.31649/1997-9266-2019-143-2-123-131> [in Ukrainian].

УДК 378.04:316.61

DOI: 10.31652/2412-1142-2021-61-55-63

Кудярьська Тетяна Романівна

завідувач логопедичного пункту Департаменту освіти та науки Івано-Франківської міської ради, викладач кафедри теорії та практики дошкільної і спеціальної освіти ДВНЗ

«Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна

ORCID ID 0000-0002-3935-8259

tetianakudianska@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ АКТИВНИХ ФОРМ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ВИХОВАНЦЯМИ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. В контексті аналізу педагогічних умов підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти (ЗДО) до впровадження активних форм педагогічної взаємодії з вихованцями ЗДО в умовах інклюзивного освітнього середовища, у статті розглянуто це питання з мультидисциплінарної точки зору.

Спираючись на результатах досліджень науковців, власний досвід, результати опитування викладачів, визначено й обґрунтовано такі педагогічні умови: забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання; створення креативного освітнього середовища через моделювання педагогічної взаємодії; використання інноваційних технологій навчання та спецкурсу «Основи формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання».

Першою педагогічною умовою виокремлено забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання. Реалізація першої педагогічної умови – забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання – спрямовувалась на формування аксіологічного компоненту підготовки майбутніх педагогів – сукупність стійких мотивів до роботи в умовах інклюзивної освіти, визнання кожної дитини суб'єктом навчально-вихованої діяльності.

Другою педагогічною умовою визначено створення креативного освітнього середовища через моделювання використання активних форм педагогічної взаємодії. Важливу роль у формуванні готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзії відіграє креативне освітнє середовище закладу вищої освіти, оскільки воно забезпечує всебічний розвиток особистості під час навчання та допомагає розвивати позитивний потенціал особистості.

Третьою педагогічною умовою стало використання інноваційних технологій навчання та спецкурсу «Основи формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання».

Метою спецкурсу «Основи формування готовності до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в мовах інклюзивного навчання» було наступне:

– забезпечення фундаментальних знань майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти про застосування активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання;

– розвиток у майбутніх педагогів умінь використовувати одержані теоретичні знання під час впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.

Для підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу під час вивчення спецкурсу використовувалися мультимедійний супровід, структурно-логічні схеми та інтерактивні методи.

Зміст курсу побудували таким чином, щоб сформувати в студентів цілісне уявлення про виникнення, розвиток та актуальність інклюзивної форми навчання та значення активних форм педагогічної взаємодії в досягненні його мети.

Отже, формування готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в мовах інклюзивного навчання відбувається в процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін, дисциплін фахового блоку, традиційних, інноваційних курсів і спецкурсу, а також у позааудиторній діяльності (наукова робота, педагогічна практика, волонтерська діяльність, самостійна робота тощо), що допомагає студентам більш глибоко пізнати специфіку педагогічної взаємодії в умовах інклюзивної освіти. Це підтвердили результати нашої дослідно-експериментальної роботи.

Ключові слова: педагогічні умови; підготовка; майбутні педагоги; заклади дошкільної освіти; активні форми; педагогічна взаємодія; вихованці; інклюзивне освітнє середовище.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Впровадження інклюзивної освіти актуалізує проблему модернізації підготовки психолого-педагогічних фахівців, від професійної діяльності яких безпосередньо залежить досягнення позитивного результату цієї освітньої інновації. Залучення дітей із особливими освітніми потребами у виховний процес закладів дошкільної освіти вимагає постійного самовдосконалення, опанування спеціальними знаннями й уміньми, а також спрямування кожного педагога на особистісне зростання в професійній галузі. Важливим аспектом цього процесу є підготовка майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм взаємодії у зміст інклюзивної освіти дітей з особливими освітніми потребами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми підготовки майбутніх педагогів та психологів до виконання професійних обов'язків в умовах інклюзивної освіти відображені в дисертаційних дослідженнях О. Гноєвської, І. Демченко, О. Мартинчук, Г. Першко, Т. Танько Н.Софій, З. Шевців та ін.

Мета статті полягає в розкритті педагогічних умов підготовки майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою підготовки майбутніх педагогів ЗДО на сучасному є всебічний розвиток та вдосконалення особистості студентів; сприяння подальшому розкриттю їхніх комунікативних здібностей; підвищення морального, інтелектуального, творчого рівня для успішного розв'язання освітніх завдань на основі впровадження активних форм педагогічної взаємодії з вихованцями з інклюзивних груп ЗДО; набуття комплексу умінь і здатностей, що забезпечують готовність до застосування інноваційних підходів до розв'язання освітніх завдань, сформованість толерантної позиції та високий рівень мотивації до майбутньої професійної діяльності.

Закономірно, що впровадження інклюзивної освіти, зумовлює необхідність створення педагогічних умов у ЗВО для підготовки майбутніх педагогів до інноваційної педагогічної діяльності, важливою складовою якої є використання активних форм взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього процесу.

Зважаючи на те, що традиційною для вищої освіти в Україні була пріоритетність

репродуктивного засвоєння знань студентами, то розроблення навчально-методичного забезпечення професійно-педагогічної підготовки фахівця нової формації, професійні якості якого відповідають сучасним вимогам гуманізації дошкільної освіти, стало важливим завданням теорії і практики педагогіки вищої школи.

У контексті нашого дослідження ми визначаємо педагогічні умови як спеціально створене освітнє середовище, що сприяє підготовці майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання, та сукупність засобів, об'єктивних можливостей освітнього процесу ЗВО, що спрямовані на досягнення мети.

Об'єктивно зрозуміло, що врахувати всі педагогічні умови підготовки майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання в межах одного дослідження неможливо.

Відтак, спираючись на аналіз літератури з проблеми результат досліджень учених, власний досвід, результати опитування викладачів, нами визначено такі педагогічні умови: *забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання; створення креативного освітнього середовища через моделювання використання активних форм педагогічної взаємодії; використання інноваційних технологій навчання та спецкурсу «Основи формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання».*

Розглянемо їх більш конкретно.

Першою педагогічною умовою вважаємо *забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.* Адже досягнення позитивних результатів у навчальній діяльності студентів, безпосередньо залежить від їхніх мотивів та інтересів.

Реалізація *першої педагогічної умови* – забезпечення позитивної мотивації студентів до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання – спрямовувалась на формування аксіологічного компоненту підготовки майбутніх педагогів – сукупність стійких мотивів до роботи в умовах інклюзивної освіти, визнання кожної дитини суб'єктом освітньої діяльності.

Мотиви можуть виконувати спонукальну, спрямовуючу та регулюючу функцію. Спонукальна функція виражає внутрішню потребу особистості в певній професійній діяльності, що має позитивний вплив на її активізацію для успішного виконання професійних завдань. Для спрямовуючої функції властиве визначення характеру та мети професійної діяльності. У той час як регулююча функція дозволяє визначити ціннісні орієнтири в змісті та професійної діяльності [1, с. 23–32.]

Установлюючи взаємозв'язок між результатами праці і мотивацією, В. Мясіщев наголошує, що від рівня позитивного ставлення людини до діяльності, безпосередньо залежить готовність до максимально можливого використання свого потенціалу в її виконанні [2, 356 с.].

Другою педагогічною умовою визначаємо *створення креативного освітнього середовища через моделювання використання активних форм педагогічної взаємодії.*

Важливу роль у формуванні готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзії відіграє креативне освітнє середовище закладу вищої освіти, оскільки воно забезпечує всебічний розвиток особистості під час навчання та допомагає розвивати позитивний потенціал особистості.

Сутність освітнього креативного середовища розглядається дослідниками як багатоаспектне явище, створене під час професійної підготовки майбутніх педагогів ЗДО шляхом поєднання різних форм і методів навчання. Будучи спеціальним простором, який спрямовується на розвиток загальної креативності та формування креативних здібностей учасників педагогічного процесу. Водночас, креативне освітнє середовище ЗВО виступає в

ролі особливої форми взаємодії професіоналів і майбутніх фахівців. В умовах освітнього середовища креативного спрямування відбувається морально-ціннісне ставлення майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання [2, С.260-264]

Провідною метою функціонування креативного освітнього середовища ЗВО є створення умов максимально сприятливих для формування здатності майбутніх педагогів ЗДО в умовах інклюзивного навчання реалізовувати професійні завдання шляхом саморозвивального навчання, а не традиційної його форми – репродуктивного. Внаслідок цього під час навчання студентів у педагогічних закладах вищої освіти сформується комплекс спеціальних умінь, навичок, особистісних якостей і здатність використовувати їх в практичній діяльності з дітьми з особливими потребами в розвитку [4, с.72].

Третьою педагогічною умовою стало *використання інноваційних технологій навчання та спецкурсу «Основи формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання».*

Унаслідок модернізації педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів на зміну педагогу традиційної формації має прийти освітянин нової генерації, важливою професійною якістю якого є здатність використовувати в освітній діяльності інноваційних педагогічних технологій. Сучасний учитель, здатний впроваджувати активні форми педагогічної взаємодії має бути звільнений від стереотипів, тобто вміє забезпечити освітнє середовище для ефективного навчання та розкриття таланту кожної дитини, як із особливими потребами, так і типовим віковим розвитком. Підготовка до такого виду професійної діяльності майбутніх педагогів, передусім, спрямовується на застосування презентаційних навичок, забезпечення його ефективності як комунікатора та фасилітатора, використання різних методів та практик викладання матеріалу, впровадження ІКТ у навчальний процес [5, с. 55-66]

Професійна зорієнтованість майбутніх педагогів на інноваційну діяльність формується в освітньому процесі ЗВО. Нині, коли майбутній педагог особливо чутливий до складних проблем освіти, складних педагогічних ситуацій, вважають сприятливими для розвитку мотиваційно-ціннісного ставлення до педагогічних інновацій. Як свідчить аналіз педагогічної практики, для багатьох працюючих педагогів характерний низький рівень сформованості інноваційної поведінки, готовності до інноваційної діяльності, що значною мірою є результатом традиційної професійної підготовки. Формування фахової готовності сучасного педагога, здатного впроваджувати активні форми взаємодії з учнівським колективом в умовах інклюзії, оригінально вирішуючи актуальні для дітей із особливими освітніми потребами освітні та соціокультурні проблеми, вимагає особливої організації його навчальної діяльності на рівні до дипломної підготовки. Власне, готовність до активізації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в умовах інклюзивної освіти обумовлюється організацією в ЗВО інноваційного середовища та спрямованістю педагогічної діяльності викладачів вищої школи на інноваційність.

Педагогічні умови в ЗВО, спрямовані на становлення та розвиток інноваційного мислення майбутніх педагогів, передусім забезпечують формування в них уявлення про свої можливості виконувати професійні обов'язки в умовах інклюзивного навчання, власної здатності впроваджувати активні форми взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами, закладає основи здатності до саморозвитку в педагогічній діяльності.

Академік І. Бех зауважує, що: «нове педагогічне мислення, яке яскраво проявляє себе у інноваційній навчально-виховній діяльності, як свідчить реальна освітня практика, не є психологічно безболісним процесом для педагогічного співтовариства. У ньому спостерігається явище дії анти-інноваційних бар'єрів, які гальмують нову педагогічну орієнтацію, і подолання яких виступає професійно важливою задачею» [6].

Доцільно відзначити, що формування в майбутніх педагогів ЗДО готовності до впровадження активних форм педагогічної взаємодії з вихованцями інклюзивних груп під

час вивчення «Соціальної психології» відбувається завдяки опанування технікою подолання анти-інноваційного бар'єру. Приміром, усвідомлення того, що механізм забезпечення психологічної стійкості особистості є дієвим способом конструктивного подолання анти-інноваційного бар'єру. Водночас, під психологічною стійкістю розуміється «складне психологічне явище, пов'язане у своєму сутнісному змісті з достатньо високим рівнем професійної сформованості (за чіткого розуміння визначеності своєї позиції в суспільстві) і професійної діяльності та прояву у ній у якості професіонала відповідного ставлення і особистісної активності. У цьому плані психологічна стійкість визначається як здатність зберегти і використати цінні моменти педагогічного досвіду як необхідної основи пропонуваніх інновацій, так і прагнення змінити існуючу педагогічну ситуацію» [6].

Варто зазначити, що важливим напрямом підготовки майбутнього педагога до впровадження активних форм взаємодії з учнями з особливими освітніми потребами є опанування знаннями, вміння і навичками з педагогічних дисциплін. Майбутньому педагогу необхідно мати теоретичні та практичні знання; знати зміст програм та підручників; володіти інноваційними підходами; знати сутність, можливість і доцільність застосування нових технологій у освітньому процесі.

Доцільно відзначити, що позитивні результати використання активних форм взаємодії в інклюзивному освітньому середовищі досягаються завдяки:

- усвідомленню студентами необхідності використовувати педагогічні інновації у майбутній професійній діяльності;
- здійсненню методичного забезпечення: науково-практичних семінарів, практичних семінарів-тренінгів, педагогічних читань;
- обізнаності з активними формами взаємодії як інноваційними педагогічними технологіями;
- здатності і потребами створювати педагогами власних інноваційних продуктів;
- готовності до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та активізації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в умовах інклюзивної освіти. [7, с. 127-128).

Закономірно, що теоретична підготовка студентів до впровадження активних форм взаємодії в інклюзивне освітнє середовище здійснюється під час проведення лекційних занять, де майбутні педагоги ЗДО ознайомлюються із загальними засадами педагогічних інновацій. Метою лекцій є ознайомлення студентів із сутністю педагогічної інноватики, інноваційності, інноваційного навчання, класифікації педагогічних нововведень. Лекційний матеріал спрямований на вивчення пріоритетних завдань модернізації сучасної початкової освіти, важливим аспектом якої стало впровадження інклюзивної форми навчання.

Важливим аспектом формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм взаємодії з учнями з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інклюзивного освітнього процесу важливим є ознайомлення з загальними підходами до організації виконавчо-діяльнісного етапу. Із цією метою забезпечуються педагогічні умови для розвитку умінь організовувати навчально-пізнавальну діяльність учнів у рамках комунікативно-діалогової та ігрової моделей. На практичних заняттях майбутні педагоги також ознайомлюються з основними вимогами до організації повторення вивченого матеріалу, вчать підбирати завдання для поточного повторення, порівнювати реальні результати з очікуваними, аналізувати одержаний результат, вчать установлювати факти, аналізувати причини, планувати дії щодо подальшого вивчення тієї чи іншої теми [8].

Формуванню інноваційної поведінки майбутніх педагогів як важливої умови їх готовності до активізації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в умовах інклюзивної освіти сприяє використання рефлексивно-інноваційних методів. Особливість їх полягає в принциповій інноваційній відкритості, творчому розумінні кожного педагогічного завдання. Рефлексивно-інноваційні методи допомагають актуалізувати, переосмислити попередній досвід, виявити нові відношення і проблеми навчально-виховного закладу майбутнього, налаштувати себе на зацікавлене конструктивне ставлення до новацій [9].

Необхідно зазначити, що в процесі фахової практичної підготовки майбутніх педагогів важливу роль відіграє опанування такою технологією педагогічного спілкування як фасилітована дискусія. Вона полягає в організації групового обговорення студентами навчального завдання за допомогою навідних запитань. Ця методика спрямована на розвиток у майбутніх педагогів умінь спостерігати, розмірковувати над змістом навчального матеріалу, розвивати їх здатність спонукати до роздумів своїх майбутніх учнів, які з особливими освітніми потребами, так і з типовим віковим розвитком [10].

Серед різновидів активних форм взаємодії, що застосовуються під час освітнього процесу в педагогічних ЗВО, є робота в малих групах і парах. Така форма організації навчальної роботи студентів дозволяє їм опанувати навички співпраці та пересвідчитися в ефективності міжособистісної взаємодії. Застосування цієї форми активної педагогічної взаємодії створює умови для оптимізації колективної роботи та командного виконання практичного завдання завдяки продукуванню творчих ідей усіма членами групи. Студенти на практиці вчаться допомагати один одному, роблячи свій внесок у реалізації завдань навчального проєкту. Навчальна діяльність студентів у мікрогрупах, передбачає чіткий розподіл між ними завдань та регламенту їх виконання. Форма роботи в малих групах, колективна творча робота, яка організовується для виконання творчо-практичних проєктів, забезпечує сприятливі умови в для колективного обговорення, діалогічного спілкування, співробітництва, співтворчості [10].

Однією із важливих форм організації навчання майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти також є спецкурс.

Спецкурс – це навчальний курс, що вивчається студентами старших курсів задля оволодіння новітніми, вузькоспеціалізованими знаннями з певної наукової галузі. Метою вивчення спецкурсу є формування актуальних для здобувачів певної спеціалізації умінь і навичок [11, с. 146].

Погоджуємося з І. Колядою, С. Вергуном та ін. які зауважують, що «Спецкурс як форма організації навчання у вищій школі сприяє формуванню у студентів самостійності, вміння аналізувати, дискутувати, розвиває мислення і творчі здібності. Їх ефективність залежить від рівня компетентності викладачів, рівня підготовки студентів, їх інтересів, потреб і мотивів навчання, а також від того, наскільки зміст спецкурсу відповідає потребам практики і досягнень сучасної науки» [12, с. 18].

Як слушно зауважує М. Фіцула, під час розробки і викладання спецкурсу педагог ЗВО, має опиратися на власний досвід і найновіших напрацювань у певній науковій галузі. Викладач повинен охарактеризувати процес наукового дослідження, залучити студентів до своєї творчої лабораторії, ознайомити їх із методикою наукової роботи, проблемами інформаційного пошуку, технікою наукового дослідження. Як правило, саме спецкурс дозволяє прищепити студентам смак до наукової роботи, прагнення взяти активну участь у науковій діяльності кафедри [11, с. 146].

Отже, спецкурс забезпечує одержання, закріплення і поглиблення знань, умінь і навичок студентів-старшокурсників, з проблем, які вивчалися ними раніше задля усунення прогалин їх знаннях. Відтак, для підвищення ефективності процесу підготовки студентів – майбутніх педагогів ЗДО – до активізації взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в умовах інклюзивного навчання ми запропонували спецкурс «Основи формування готовності майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в у мовах інклюзивного навчання», який викладається для на третьому курсі у шостому семестрі і розрахований на 36 аудиторних навчальних годин, з яких 18 годин аудиторних занять (10 годин лекцій і 8 семінарських занять) та 16 годин відводилося на самостійну роботу.

Метою спецкурсу було:

- засвоєння фундаментальних знань майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти про застосування активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання;
- розвиток у майбутніх педагогів умінь використовувати одержані теоретичні знання

під час впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.

Для підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу під час вивчення спецкурсу використовувалися мультимедійний супровід, структурно-логічні схеми та інтерактивні методи.

Зміст курсу побудували таким чином, щоб сформувати в студентів цілісне уявлення про виникнення, розвиток та актуальність інклюзивної форми навчання та значення активних форм педагогічної взаємодії в досягненні його мети. Під час вивчення спецкурсу розкривалися такі поняття, як: «підготовка майбутніх педагогів ЗДО» «інклюзивна освіта», «активні форми педагогічної взаємодії» «готовність майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в інклюзивному навчанні» та ін.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Отже, формування готовності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання відбувається в процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін, дисциплін фахового блоку, традиційних, інноваційних курсів і спецкурсу, а також у позааудиторній діяльності (наукова робота, педагогічна практика, волонтерська діяльність, самостійна робота тощо), що допомагає студентам більш глибоко пізнати специфіку педагогічної взаємодії в умовах інклюзивної освіти. Це підтвердили результати нашої дослідно-експериментальної роботи.

Перспективами подальших досліджень вважаємо удосконалення форм, методів та прийомів підготовки майбутніх педагогів ЗДО до впровадження активних форм педагогічної взаємодії в умовах інклюзивного навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- [1] Дмитерко-Карабин Х. М. Мотиваційна готовність до професійної діяльності як психологічна проблема. Зб. наук. пр.: філософія, соціологія, психологія. Івано-Франківськ : Вид-во «Плай» Прикарпат. ун-ту, 2004. Вип. 9, ч. 2. С. 23–32.
- [2] Корольова Л. М. Креативне освітнє середовище – шлях до успішної педагогічної діяльності майбутніх учителів початкових класів // *Young Scientist* № 2 (54) • February, 2018 С. 260-264.
- [3] Мясищев В. Н. Психология отношений. Москва : Ин-т практической психологии ; Воронеж : МОДЭК, 1995. 356 с.
- [4] Демченко І. І. Розвиток творчої активності студентів (спеціальності «Корекційна освіта») засобами образотворчого мистецтва / І. І. Демченко // *Вісник Кам'янець-Подільського нац. ун-ту ім. Івана Огієнка. Сер. «Корекційна педагогіка і психологія»* / За ред. : О. В. Гаврилова, В. І. Співака. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2009. – Вип. 2. – С. 71–77/
- [5] Л.А.Пермінова Л.А. Вчитель інноваційного типу як результат якісної професійно-дидактичної підготовки у ВИШІ // *Професійно-педагогічна підготовка майбутнього вчителя початкового загальноосвітнього навчального закладу в умовах Нової української школи* (1 частина. – Херсон: «Айлант», 2018. – 158 с.
- [6] Бех І. Готовність педагога до інноваційної діяльності // *Електронний ресурс*: <https://core.ac.uk/download/pdf/12080688.pdf>.
- [7] Ткачук Н. Інноваційне освітнє середовище як умова розвитку професійної компетентності педагогів // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. – Луцьк, 2015. – С. 124-129.
- [8] *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій* / автор-укладчик Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група "Основа", 2009. – 176 с.
- [9] *Організаційно-педагогічні засади інноваційного розвитку загальноосвітнього навчального закладу* : монографія / [Г. Д. Щекатунова, В. В. Тесленко, К. В. Гораш та ін.] ; за наук. ред. Г. Д. Щекатунової. – К. : Педагогічна думка, 2013. – 264 с.
- [10] Красовська О. О. Художньо-педагогічні інноваційні технології та компетентності майбутніх фахівців початкової школи в галузі педагогіки мистецтва // *Електронний ресурс*: file:///C:/Users/admin/Downloads/znbdpu_2013_2_14.pdf.

- [11] Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. — К.: «Академвидав», 2006 — 352 с. С. 146.
- [12] Коляда І., Вергун С., Павлюченко В., Кравченко Я. Спецкурс у вищій школі: теорія та методика (на прикладі окремих спецкурсів) // Історія в школі. лютий 2013. С.18-30.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF TRAINING FUTURE PEDAGOGUES OF FOR IMPLEMENTATION OF ACTIVE FORMS OF PEDAGOGICAL INTERACTION WITH STUDENTS OF PRE-SCHOOL EDUCATION ESTABLISHMENTS IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Kudyarska Tatiana

Head of the speech therapy department of the Department of Education and Science of Ivano-Frankivsk City Council.
Lecturer at the Department of Theory and Practice of Preschool and Special Education, V. Stefanyk Precarpathian National University
tetianakudyarska@ukr.net
ORCID - 0000-0002-3935-8259

Abstract. In the context of the analysis of pedagogical conditions of training future teachers of pre-school educational establishments (PEE) for implementing active forms of pedagogical interaction with students of PEE in the conditions of inclusive educational environment, the article deals with this category of multidisciplinary point of view.

Relying on the results of the scientific research, personal experience and results of the survey of teachers, the following pedagogical conditions are identified and substantiated: generating positive motivation of students to implementing active forms of pedagogical interaction in conditions of inclusive education; providing creative educational environment through modeling the usage of active forms of pedagogical interaction; applying of innovative technologies of training and a special course "Fundamentals of Formation of Readiness of Future Teachers of PEE for Implementation of Active Forms of Pedagogical Interaction in the Conditions of Inclusive Education".

The first pedagogical condition is differentiated as generating positive motivation of students to implement active forms of pedagogical interaction in the conditions of inclusive education. The fact remains that achievement of positive results in the educational activities of students directly depends on their motives and interests. The implementation of the first pedagogical condition which is generating positive motivation of students to implement active forms of pedagogical interaction in conditions of inclusive education was aimed at forming an axiological component of training future teachers comprising a set of sustainable motives for working in conditions of inclusive education, recognizing each child as a subject of educational activities.

The second pedagogical condition is identified as providing creative educational environment through modeling the usage of active forms of pedagogical interaction. An important role in forming readiness of future teachers of PEE for implementing active forms of pedagogical interaction in the conditions of inclusion is provided by the creative educational environment of higher educational establishment, as it provides multifaceted development of a personality during his or her training and helps to develop positive potential of a personality.

The third pedagogical condition was the use of innovative teaching technologies and a special course "Fundamentals of Formation of Readiness of Future Teachers of PEE for Implementation of Active Forms of Pedagogical Interaction in the Conditions of Inclusive Education".

The special course "Fundamentals of Formation of Readiness of Future Teachers of PEE for Implementation of Active Forms of Pedagogical Interaction in the Conditions of Inclusive Education" aims at:

- providing fundamental knowledge for future teachers of pre-school education establishments concerning the usage of active forms of pedagogical interaction in the conditions of inclusive education;
- developing the ability to use the obtained theoretical knowledge by future pedagogues while implementing active forms of pedagogical interaction in the conditions of inclusive education.

In order to increase the level of mastering educational material in the course of attending the special course there were used multimedia support, structural and logical schemes and interactive methods.

The content of the course was compiled in order to form a cohesive concept about origin, development and topicality of inclusive form of education and importance of active forms of pedagogical interaction in achieving the aim.

To sum up, gradual formation of the readiness of future teachers of preschool educational establishments for implementing active forms of pedagogical interaction in conditions of inclusive education takes place in the process of teaching psychological and pedagogical subjects, professional subjects, traditional,

innovative courses and the special courses, which helps students learn more about pedagogical interaction in the conditions of inclusive education, as well as in extracurricular activities (research, teaching practice, volunteering activities, independent work, etc.). This was confirmed by the results of experimental work.

Keywords: pedagogical conditions; training; future pedagogues; pre-school education establishments; active forms; pedagogical interaction; inclusive educational environment.

References (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Dmyterko-Karabyn X. M. Motyvatsiina gotovnist do profesiinoi diialnosti yak psykholohichna problema [Motivational readiness for professional activity as a psychological problem]. Collection of scientific papers: Philosophy, Sociology, Psychology. Ivano-Frankivsk: "Plai", 2004. Issue 9, Part 2. P. 23-32. [in Ukrainian]
- [2] Koroliova L.M. Kreatyvne Osvitnie Seredovyshche – Shliakh do Uspishnoi Pedahohichnoi Diialnosti Maibutnikh Uchyteliv Pochatkovykh Klasiv [Creative Educational Environment as a Way for Successful Pedagogical Activity of Future Primary School Teachers] // Young Scientist. 2018. No. 2 (54). P. 260-264. [in Ukrainian]
- [3] Miasyshchev V. N. Psikhologia otnoshenii [Psychology of Relations]. Moscow: Institute of Practical Psychology, 1995. 356 p. [in Russian]
- [4] Demchenko I.I. Rozvytok tvorchoi aktyvnosti studentiv (spetsialnosti "Korektsiina Osvita") zasobamy obrazotvorchoho mystetstva [Development of Creative Activity of Students (specialty "Special Education") by means of Arts] Visnyk Kamianets-podilskoho Universytetu natsionalnoho universytetu im. Ivana Ohienka [Bulletin of Kamianets-Podilsk Ivan Ohienko National University. Series: "Special Pedagogics and Psychology. Kamianets-Podilskiy: Aksioma, 2009. Issue 2. P. 71-77. [in Ukrainian]
- [5] Perminova L.A. Vchytel innovatsiinoho typu yak rezultat yakisnoi profesiino-dydaktychnoi pidhotovky u vyshi [A Teacher of Innovative Type as a Result of Qualitative Professional and Didactive Training in a Higher Educational Establishment]. Profesiino-pedahohichna pidhotovka maibutnioho vchytelia pochatkovoho zahalnoosvitnioho navchalnoho zakladu v Umovakh Novoi Ukrainskoi shkoly [Professional and Pedagogical Training of Future Primary School Teacher in Conditions of New Ukrainian School] Part 1. Kherson: "Ailant", 2018. 158 p. [in Ukrainian]
- [6] Bekh I. Hotovnist pedahoha do innovatsiinoi diialnosti [Readiness of a Teacher for Innovative Activity]. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/12080688.pdf>
- [7] Tkachuk N. Innovatsiine osvritnie seredovyshche yak umova rozvytku profesiinoi kompetentnosti pedahohiv [Innovative Educational Environment as a Condition of Developing Professional Competence of Pedagogues]. Naukovyi Visnyk Shkhidnoevropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky [Scientific Bulletin of Eastern European Lesia Ukrainka National University]. Lutsk, 2015. P. 124-129.
- [8] Entsyklopedia pedahohichnykh tekhnolohii ta innovatsii [Encyclopedia of Pedagogical Technologies and Innovations] Author-compilor Navolokova N.P. Kharkiv: Publishing Group "Osnova, 2009. 176 p.
- [9] Orhanizatsiino-pedahohichni zasady innovatsiinoho rozvytku zahalnoosvitnioho navchalnoho zakladu [Organizational and pedagogical grounds of Innovative Development of General Educational Establishment]. Monograph [Edited by Shchekatunova H.D.] Kyiv: Pedahohichna Dumka, 2013. 264 p.
- [10] Krasovska O.O. Khudozhnio-Pedahohichni innovatsiini tekhnolohii ta kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv pochatkovoї shkoly v haluzi pedahohiky mystetstva [Art and Pedagogical Innovative Technologies and Competences of Future professionals of Primary School in the Sphere of Pedagogical Art]. URL: file:///C:/Users/admin/Downloads/znbdpu_2013_2_14.pdf
- [11] Fitsula M.M. Pedhohika vyshchoi Shkoly [Pedagogy of Higher School]. Textbook. Kyiv: "Akademydav", 2006. 352p.
- [12] Koliada I., Verhun S., Pavliuchenko V. Kravchenko Ya. Spetskurs u vyshchii shkoli: teoriia ta medodyka (na prykladi okremykh spetskursiv) [A Special course in Higher Educational Establishment: Theory and methods (on example of special courses). Istoria v Shkoli [History at School]. February 2013. P. 18-30.